

OM ARNE NÆSS: – Alle følte de kjente Arne Næss, som gikk bort som Norges kosebarn og superbestefar. Han etablerte seg som filosofen for en hvermann, sier forfatter Truls Gjefsen, som nå skriver filosofens biografi (til høyre Alf Kjetil Igland). FOTO: REIDAR KOLLSTAD

Tok opp arven etter Arne Næss

Han ble hele landets filosof med sine krumspring og teorier. Men ikke alle vet at Arne Næss ble dement samtidig som populariteten økte.

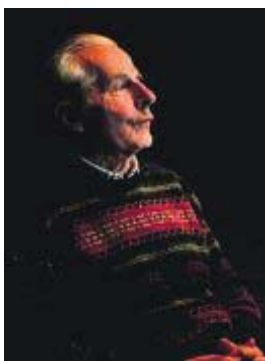
FILOSOFI

KRISTIANSAND

Det var i alle fall noe av det forfatter Truls Gjefsen dro fram under vårens andre filosofikafé på Kick i går kveld, hvor temaet var «Mennesket Arne Næss og arven etter ham». For hvem var egentlig Arne Næss?

– Alle følte de kjente Arne Næss, som gikk bort som Norges kosebarn og superbestefar. Han etablerte seg som filosofen for en hvermann. Men han fikk drypp, og ble mer og mer dement – samtidig som han ble stadig mer populær. Hva er det som gjør at en filosof må bli dement for han blir populær? spør Gjefsen, som nå skriver på filosofens biografi.

BLE MOBBET. – Arne Næss var opptatt av å leve et rikt liv med enkle midler. Det lærte han seg tidlig, sier Gjefsen, som fortalte om filosofen som kom fra et

FORBILDE: Filosofen Arne Næss døde i 2009. foto: AFTENPOSTEN

hjem rikt på penger, men fattig på bøker.

Arne Næss har selv sagt at hans tre første leveår var som i paradiset, de neste elleve var en jammerdal, før puberteten gjorde ham til menneske og filosof. Men Arne Næss ble mobbet på skolen. Som 14-åring oppdaget han fjellklatring i Rondane, og det skulle bli redningen.

– Evnen hans til å klatre ga ham selvtillit til å møte mobberne på en annen måte. Han ble ertet fordi han kom på skolen med sokker i to ulike farger, men sa: «Så dumme dere er, som kaster begge sokkene, selv om det er hull i den ene», fortalte Gjefsen, til humring fra salen.

LYTTET: I underkant av 200 publikummere kom for å høre om Arne Næss under gårdsdagens filosofikafé på Kick. FOTO: REIDAR KOLLSTAD

SELVREALISERING. Arne Næss ble professor i filosofi allerede som 27-åring, og sa opp etter 30 år for å fokusere på økosofi.

– Arne Næss ville sagt at økosofi handler om selvrealisering. Det er kanskje overraskende, for mange tror selvrealisering handler om penger og raske biler. Næss mente derimot at selvbegrepet er uten grenser, og skader man naturen, skader man seg selv, sier Gjefsen.

Arne Næss døde for to år siden, 96 år gammel. Selv ønsket ikke Arne Næss at det skulle skrives en biografi om han. Professorens enke, Kit-Fai, ønsker heller ikke å hjelpe til med arbeidet, fordi hun ikke ønsker å

gå mot hans ønske. Det var ikke Gjefsen klar over da han takket ja til å skrive boken, som kommer ut i høst.

– Nei, men hva Næss selv mener er viktig eller ikke, er ikke avgjørende for meg. Det er ettertidens interesse som avgjør, sier Gjefsen, som selv møtte filosofen fire-fem ganger.

ARVEN ETTER NÆSS. – Hva med arven etter Arne Næss, er den forvitret? spør Alf Kjetil Igland, komitéleder for Filosofikafeen.

– Nei. I dag har jo «alle» blitt miljøvernaktivister i prinsippet. Man gjør ikke narr av miljøvern lenger, slik man gjorde på

FAKTA

Arne Næss

- ▶ Filosof, naturaktivist, fjellklatrer og forfatter
- ▶ Født 27. januar 1912, død: 12. januar 2009
- ▶ Regnes som grunnleggeren av dypøkologien.
- ▶ Ble en alder av 27 år den yngste professoren ved Universitetet i Oslo. Næss var talsmann for ikkevold og naturvern, og var i sin tid både Mardøla-demonstrant og Alta-aktivist.

70-tallet. I dag er alle for naturen, noe Næss ville sagt er et fremskritt, svarer Gjefsen.

Selv gikk Arne Næss sine egne veier. Da han skulle ta sin magistergrad om hva sannhet er, gikk han gjennom 700 bøker og til sammen 200 teorier. Og spurte mannen i gata hva sannhet var for ham.

– Han spurte 300 mennesker hva sannhet var for dem. Folk i filosofimiljøet himlet med øynene av at Næss spurte folk på toget hva de la i ordet. Han var annerledes, et lekende menneske, i hele sitt liv, sier Gjefsen.

Tekst: Anette Os
anette.os@fvn.no – 38 11 36 57